

Fons Batllori

Teià

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Ca la Cecília,
Passeig de la Riera, 90-94
Teià
Can Llaurador
Avinguda J. Roca Suárez, 32-38
Teià

Coordenades:

Latitud: 41.498810797782
Longitud: 2.3214062376607
UTM Est (X): 443362
UTM Nord (Y): 4594354

Classificació

Número de fitxa 08281 - 82
Àmbit: Patrimoni documental
Tipologia Fons documental
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XX
Autoria de l'element: Antoni Batllori Jofré
Estat de conservació Bo
Protecció Física
Accés Obert
Ús actual: Cultural
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Teià
Autoria de la fitxa Àlvar Sáez Puig
Data de registre de la fitxa: ds., 06/03/2021 - 13:55

Descripció

El fons Batllori Jofré neix el setembre de l'any 2003 com a resultat de l'acord entre la família del dibuixant (que fa donació al poble de Teià de l'estudi i del conjunt de la seva obra) i l'ajuntament de Teià, que, com a representant del poble, es compromet a conservar i divulgar aquest llegat.

En total són més de dues mil peces entre objectes i dibuixos, disposats en tres espais:

- L'estudi, conservat exactament com ell el tenia, que és la "joia de la corona del Fons"
- L'arxiu, on es guarden al voltant de mil cinc-cents originals.
- L'exposició permanent, amb la seva biografia il·lustrada i una mostra representativa del millor de la seva obra.

Observacions:

L'onze de setembre de 2007 es va inaugurar a Ca la Cecília una mostra permanent sobre l'obra d'Antoni Batllori Jofré (1915-1999). Es tracta d'una petita antològica en que, junt amb la biografia comentada del dibuixant, es poden veure els aspectes més rellevants de la seva trajectòria: els inicis, la influència de Junceda, la Guerra Civil, l'època de plenitud, la seva relació amb Teià,...

L'estudi és la reproducció exacte del lloc de treball d'Antoni Batllori Jofré. Persona meticulosa i ordenada, guardava un munt d'objectes curiosos i li agradava col·leccionar. A l'estudi podeu trobar des de dibuixos d'amics, a calaixeres antigues, escopetes i baionetes, cranis, objectes d'aram, sants, imatges religioses, etc. L'estudi és un bon punt de partida per conèixer l'autor i la seva manera de treballar.

Les seves creacions acusen una influència molt directa de l'estil de Junceda. Publicà dibuixos i acudits a *En Patufet*, *Esquix*, *Pocholo*, *TBO*, etc. Després de la guerra civil mantingué la seva col·laboració amb el *TBO* i tractà d'impulsar el còmic en català a través de publicacions com *Els Infants* (1956) o el nou *Patufet* (1970). Il·lustrà llibres, realitzà exlibris i intervingué en el muntatge de pel·lícules de dibuixos animats.

Història

Neix a Barcelona el 14 de març de 1915, al número 10 del passeig de Sant Joan, al costat de l'Arc de Triomf. Fill d'una família benestant, el seu pare, Antoni Batllori Palés, tenia una fàbrica d'aprestos i la seva mare, Carmen Jofré Hernández, venia d'una família emparentada amb els propietaris de la banca Garriga-Nogués. Malgrat que als anys cinquanta havia arribat a pesar més de 110 kg, sembla que quan va néixer (va ser setmesó) no tenia ni ungles, segons comentava satisfet.

La seva infantesa va transcórrer plàcidament (família tradicional, minyona, cotxe i tietes), fins que el seu pare es va posar malalt quan ell tenia 13 anys. D'aquesta etapa de la seva vida, que té especialment idealitzada, recorda infinitat d'anècdotes, moltes d'elles situades a Sant Julià de Vilatorrada, poblet al costat de Vic on anaven a passar l'estiu. Explicava, per exemple, que als sis anys va guardar les plomes d'una perdiu que s'havien menjat per dinar i que les va anar clavant en una massa de fang per mirar de reconstruir-la.

Va a col·legi als Escolapis juntament amb el seu germà Josep Lluís, amb qui ha tingut sempre una relació molt intensa, "Me'n donarà una altra pel meu germà, si us plau", és la frase que podria sintetitzar, tant per

l'un com per l'altre, la seva relació d'aquests anys.

És un bon estudiant, però destaca especialment per les seves aptituds pel dibuix. Així, una vegada (ell tenia 10 anys), el professor, després de veure el dibuix que estava fent, li va demanar que l'ajudés a corregir els dibuixos dels altres. El professor era, el també gran dibuixant, Joan Llaveries.

Després dels Escolapis va anar als Maristes, on va guanyar el primer duro fent un dibuix per encàrrec del cuiner de l'escola. Aquest duro el va guardar tota la seva vida.

Als 13 anys, després de la malaltia del seu pare, que va provocar la ruïna de la família, s'ha de posar a treballar. El seu pare valorava les seves il·lusions artístiques i va aconseguir que entrés a treballar amb en Miquel Soldevila (amb qui l'unia una gran amistat) a l'esmaltaria Viñado. Miquel Soldevila, gran esmaltador, va ser el primer director de l'escola Massana. Llegint en el llibre de la col·lecció "Els homes d'en Patufet", dedicat a Josep Ma. Folch i Torres que havia orientat molts nois sobre la feina que volien fer i, com que ell havia il·lustrat pel seu compte la novel·leta curta "Ànimes blanques", decideix anar-lo a veure amb els dibuixos.

En Folch i Torres li fa una targeta de presentació per en Junceda, que el rep molt bé i li demana historietes per portar-les a la revista "Esquix". Quan li'n porta la cinquena, en Junceda li comenta que en Baguñá el vol conèixer. En Baguñá, d'entrada, li demana quant vol cobrar, i, quan ell li diu que la qüestió és que les hi publiquin, li contesta que allà tot el que es publica es paga i li dóna 40 pts, "en monedes de duro" (per les cinc historietes). Així començà la seva col·laboració al "Patufet".

Quan es va proclamar la República, ell tenia 16 anys i treballava a L'Espanya Industrial fent estampats. Aquesta empresa li va proposar d'anar a París durant mig any per perfeccionar la tècnica i per entrar en contacte amb el món de la moda i el disseny, però, ja llavors, ell tenia molt clar que "enlloc s'està tan bé com a casa" i no hi va voler anar.

L'any 1933 publica a "Jordi" i il·lustra contes per la Sdad. Gral. de Publicaciones. L'any 34 comença a treballar per "TBO", "Ma Luz", "Pocholo" i "Ancora". El 35, a "Avant", "Día Gráfico", "Mapa Mundi", "La Família", "Mundo Católico" i Editorial Salvatella. En aquesta època va sovint al Cercle artístic de Sant Lluc a fer apunts del natural (amb model). Quan esclatà la guerra al 36, aquesta és una de les primeres activitats que deixarà de fer perquè "allò es va convertir en una casa de barrets" i el què ell volia era fer dibuixos.

En plena guerra, els bombardejos es van fer tan intensos a Barcelona que tothom que podia se n'anava de la ciutat. Ell i la seva família van anar al Masnou. A Teià hi havia en Cornet, que ell coneixia del "Patufet", i que s'estava recuperant de les ferides que va patir quan les bombes van destruir la casa de pisos on vivia a Barcelona. "Em van treure per veure si em podien aprofitar", li va comentar quan el va anar a veure. L'amistat amb en Cornet la va continuar amb un dels seus fills.

La guerra el va marcar profundament; la seva dramàtica fugida d'Espanya a través de les muntanyes, l'internament al camp de concentració d'Argelès i el temps passat al camp de concentració espanyol d'Estella abans de poder tornar a casa van ser experiències difícils de pair. A més a més, va haver de fer el servei militar dues vegades, primer amb la República i després amb en Franco, i va estar bastant malalt.

Quan, just acabada la guerra va poder sortir de Burgos, on feia el servei, per anar a casa de permís, es va prometre no tornar a marxar mai més de Barcelona. I així ho va fer. La Guardia Civil el va anar a buscar a casa seva, va estar ingressat a l'Hospital Militar. N'hi van passar les mil i una, però, gràcies a Déu, com diria ell, i a la seva picardia, va aconseguir quedar-se a Barcelona, que és el que ell volia. De totes maneres entre una cosa i una altra havien passat vuit anys de la seva vida.

Poc després de tornar a Barcelona va començar a treballar en pel·lícules de dibuixos a Hispano Gràfic Films, amb Escobar, Muntanola, Mestres, Manuel Agustí, Abadal... Va recuperar també la seva col·laboració a "El Angel", "Camino", "La Familia", "Ave María", "El Tarla", Editorial Bruguera, Editorial Molino, "Obra Cultural", Editorial Balmes, "Sing Sing", "Els Infants", "Atalaya", Llibreria Religiosa, Gràfiques Manent i "TBO".

Pel TBO hi treballava assíduament i també per Editorial Salvatella, que editava llibres didàctics, treballs manuals (que ell mateix s'inventava, a més de dibuixar-los), etc. En aquesta època va publicar "El Quijote" (1942) i "Leyendas Españolas" (1943).

Una de les seves activitats en els anys anteriors i posteriors a la guerra, al marge del dibuix, però que ell té molt d'interès a recordar, és al Centre Montserrat Xavier d'Hostafrancs, on va preparar per a la primera comunió, entre d'altres, el que després va ser l'abat Garreta de Poblet. Un altre record especialment entranyable per ell, home profundament religiós, és la trobada a Montserrat amb l'abat Escarré el dia en que aquest havia fet un sermó deixant bastant malament el llavors governador civil de Barcelona i que li va costar l'exili. L'abat, quan els van presentar, li va agafar les mans amb gran afecte i es va quedar parlant amb ell i fent elogis dels seus dibuixos.

L'any 42 va conèixer la Ma. Teresa (Ma Teresa Obiols Roselló), amb la qual es va casar el 1944. El padrí de casament va ser el seu admirat amic i mestre Joan Junceda.

En aquest període entre el final de la guerra i els primers anys de matrimoni va prendre part en diverses exposicions col·lectives i va fer-ne una d'individual a la Galeria Syra l'any 42. També anava el FAD (Foment de les Arts Decoratives) a fer apunts del natural. Amb el seu amic Modest Morató, que era aficionat al dibuix, surt una temporada, a fer apunts pels barris antics de Barcelona.

Va ser precisament a través d'en Morató, que tenia un taller d'esmalts, que li va sortir la possibilitat d'il·lustrar "L'Atlantida" de Verdaguer, per un exemplar únic en el qual, menys el text, tot eren originals. Això passava l'any 47. D'aquest mateix any són les magnífiques litografies sobre "el rosari" i "la benedicció de la taula" que va fer al taller d'un altre bon amic seu, el litògraf i folklorista Josep Ventura Llates. Continuà treballant en gran quantitat de revistes a més del "TBO" i Ed. Salvatella. Feia "goigs" i també alguns pessebres (entre els quals destaquen el dels Franciscans del carrer de Calaf i el de "La Caixa" del davant del Clínic).

Després de quasi set anys de matrimoni neix el seu esperat i únic fill, en Toni (també dibuixant però amb un estil molt diferent). Llavors vivia a la plaça de Sant Pere i ja anava assíduament a Teià a casa del seu sogre, a qui estimava molt. El senyor Emilio era un home excel·lent de qui molta gent gran de Teià encara se'n recorda.

Les nades les va començar a fer l'any 48, quan ja estaven ben instalats a la casa de la plaça de Sant Pere (havien viscut un parell d'anys a casa dels seus pares mentre els hi acabaven el pis). Des que va començar a fer-les no va fallar cap any.

No va deixar mai de visitar el seu admirat Junceda, la seva dona i els seus fills, amb els quals hi havia una relació gairebé familiar. Va veure com en Junceda començava a perdre la vista i la salut fins que va morir a Blanes, el 10 de setembre de 1948, als 67 anys.

Els setanta són uns anys durs per ell pel que fa a la feina. "Es veu que ara no es porta el meu estil", comentava desanimat. Sempre li havia sobrat feina i ara es trobava que l'havia de sortir a buscar. Vist en perspectiva, l'únic que va passar és que va canviar el tipus d'encàrrecs i de clients (probablement en una direcció positiva per la seva obra). En tot plegat hi va tenir molt a veure l'arquitecte Bassegoda Nonell, a qui coneix a Teià l'any 74 amb motiu de les obres de restauració de l'església, que aquest està dirigint i per la qual farà els dibuixos pels vitralls. D'aquí en sortirà l'encàrrec per il·lustrar el llibre "Historia de Arquitectura" i un camí que des dels quaranta tenia bastant oblidat: els dibuixos al natural, els dibuixos d'edificis i els de qualsevol element arquitectònic (fonts, fanals, etc).

Treballa cada vegada més per particulars fent retrats, pergamins, retaules, arbres genealògics... Totalment ja per sobre les modes, troba en l'amic Santiago Arnau, al començament dels vuitanta, el suport necessari per poder seguir donant a conèixer els seus dibuixos costumistes. Al 82 fa unes importants il·lustracions colorejades per un llibre sobre la vida de la Santa Joana Jugan. Comença a rebre mostres de reconeixement per la seva obra, que, a més d'extensíssima, (desenes de milers d'originals) manté un excepcional nivell de qualitat a través de les diferents èpoques i comença també a poder treballar amb tranquil·litat; més perquè vol que no pas per encàrrec.

L'any 1992 li concedeixen la Creu de Sant Jordi i el Teia de Plata.

Com diu la seva dona: "*No era gens ambiciós. No es va preocupar més que de treballar, i ho va fer intensament, durant moltíssims anys, cosa que suposa que es fes bastant popular. Molta gent el coneix i l'aprecia i amb això en té prou. No s'ha deixat influir per cap canvi i s'ha mantingut sempre fidel al seu estil*".

Antoni Batllori Jofré va morir a la seva casa de Barcelona el 30 de setembre de 1999.

Bibliografia

<http://www.teia.cat/serveis/cultura-i-festes/fons-batllori>

<http://www.teia.cat/serveis/cultura-i-festes/fons-batllori/exposicio-permanent>

<http://www.teia.cat/serveis/cultura-i-festes/fons-batllori/historia-del-fons-batllori>

<http://www.teia.cat/serveis/cultura-i-festes/fons-batllori/biografia-d-antoni-batllori>

<https://www.enciclopedia.cat/ec-gec-0008320.xml>

<https://www.ccma.cat/catradio/alacarta/programa/fons-batllori-jofre/audio/50902/>

